

Streszczenie pracy doktorskiej: „Próba określenia wychowawczej roli ojca w rodzinie w świetle dokumentów nauczania Kościoła i polskiej literatury przedmiotu” – ks. Robert Pochopień

Temat pracy: „Próba określenia wychowawczej roli ojca w rodzinie w świetle dokumentów nauczania Kościoła i polskiej literatury przedmiotu”. W Polsce podjęto szereg badań na temat rodziny, w szczególności badań dotyczących miłości w małżeństwie oraz miłości rodzicielskiej. Wśród tych kwestii pojawiła się potrzeba integralnego badania, które całościowo byłoby skoncentrowane na wychowawczej roli ojca w budowaniu współczesnej polskiej i chrześcijańskiej rodziny. Dlatego celem niniejszej pracy było przedstawienie dotychczasowego rozwoju tego zagadnienia, wskazanie dzisiejszych zagrożeń wobec rodziny oraz propozycji Kościoła oferujących potencjalne rozwiązania problemów wychowawczych. Główny nacisk położono na ukazanie szczególnego i specyficznego miejsca ojca w rodzinie. Podjęto próbę usystematyzowania poszczególnych tematów wskazanych powyżej. Zebrano i uporządkowano szereg idei, które w nauczaniu Kościoła odgrywają ważną rolę w kontekście rodziny jako tej, która buduje naszą przyszłość. Kryzys ojcostwa i męskości okazał się elementem szerszego zagadnienia, jakim jest powszechne podważanie fundamentów cywilizacji europejskiej. Opracowanie miało na celu ukazanie głębi potencjału ojcostwa otrzymanego od Stwórcy w akcie stworzenia, zweryfikowanego i zaktualizowanego przez Jezusa Chrystusa. Termin „rola wychowawcza”, w kontekście prowadzonych badań, został użyty w znaczeniu całego procesu zrodzenia, wzrastania, dojrzewania i trwania w jedności z innymi członkami wspólnoty rodzinnej, a przez nią we wspólnocie środowiskowej, narodowej i religijnej. Główne źródła do przemyśleń i refleksji w niniejszej dysertacji doktorskiej sięgały przede wszystkim do nauczania Kościoła i odnosiły się do kilku kategorii, takich jak: encykliki, adhortacje, listy, przemówienia, homilie, orędzia, katechezy, w których pojawiła się tematyka małżeństwa i rodziny. Zostały one rozpatrzone ze względu na zagadnienia podejmowane tematycznie, a nie według porządku chronologicznego. Najważniejszymi źródłami pracy były: posynodalna adhortacja *Familiaris consortio* oraz list do rodzin *Gratissimam Sane*. Te dokumenty są poświęcone bezpośrednio rodzinie, a ich merytoryczna zawartość, stanowi podstawę każdego współczesnego badania na temat rodziny, zwłaszcza w nauce Jana Pawła II. Dotyczy to także zauważania i docenienia roli ojca w rodzinie. Temat pracy determinował określoną metodę badawczą. Teologiczna refleksja nad wychowawczą rolą ojca, wymagała uwzględnienia zasad metodologicznych,

wskazujących na Objawienie i naukę Kościoła. Z tego powodu refleksja podjęta w pracy, opierała się na fundamencie biblijnym, co pozwoliło nie tylko ukazać istotę ojcostwa w budowaniu wspólnoty rodzinnej, ale również umożliwiło wskazanie imperatywów moralnych. Praca ma charakter teoretyczny. W opracowaniu została zastosowana metoda krytycznej analizy tekstów źródłowych z uwzględnieniem paradygmatu wynikającego z przyjętej problematyki. Główne źródła wskazywały przede wszystkim na ojca jako członka wspólnoty rodzinnej, której służy Kościół, aby była zawsze świadoma swojego pochodzenia i swojej istoty. Wykorzystano również następujące metody: metoda historyczna posłużyła umiejscowieniu wypowiedzi w konkretnej sytuacji historycznej; metoda analizy porównawczej uzasadniała kształtowanie całościowe obrazu problemu; metoda syntezy pozwoliła na wydobycie najważniejszych wniosków w zakończeniu. Pierwszy rozdział: „Próba określenia ojcostwa”- ukazał dawne i nowe koncepcje ojcostwa. Podjął różne aspekty spojrzenia na ojcostwo. Do istotnych należał ten, mówiący o teologicznej podstawie rozumienia ojcostwa w chrześcijaństwie. Podkreślono, że ojcostwo nie jest projektem wyłącznie ludzkim i że zadania, które stoją przed ojcem pochodzą od Stwórcy. W drugim rozdziale, zatytułowanym: „Miejsce społeczne mężczyzny jako ojca” - przybliżono osobę ojca w jego rolach i relacjach wobec innych członków społeczeństwa. Zaprezentowano tradycyjną wizję ojca jako „głowy rodziny”, przywódcy i patriarchy. Podkreślono ekonomiczną rolę ojca w rodzinie, która obecnie ulega radykalnym zmianom. Rozdział trzeci, zatytułowany: „Aspekty procesu wychowania w rodzinie” - ukazał rodzinę chrześcijańską jako wspólnotę, a także środowisko wychowawcze. Wskazał na rodziców jako tych, którzy tworzą wspólnotę i w ten sposób ożywiają miłość i szacunek do Boga. W rozdziale czwartym o tytule: „Szczególne miejsce ojca w procesie wychowania” - zaprezentowano miejsce ojca w całości procesu wychowawczego. Na tej specyficznej i wyjątkowej roli opiera się jego niezbywalna obecność w procesie wychowawczym. Rozdział piąty, zatytułowany: „Postulaty dotyczące miejsca ojca w wychowaniu rodzinnym” - miał charakter pastoralny. Przypomniano, że rodzina jako najmniejsza, ale jednocześnie najważniejsza komórka społeczna, stanowi niezmiennie przyszłość ludzkości. Można ją określić jako prototyp każdego systemu społecznego. W tym rozdziale wskazano także na rodzinę jako - Kościół domowy - w którym ojciec świadomie podejmuje ważne zadania przewodnika duchowego i stróża wiary. Postulowano, także objęcie ojców opieką duszpasterską, pouczania ich o ważnej roli wychowawców rodziny i przygotowania – przez zwykłe i nadzwyczajne środki pastoralne - do odpowiedzialnej roli bycia ojcem.

16.01.2024
R. Robert Roczniak